

Utenriks- og forsvarskomiteen
Stortinget

Oslo, 11 oktober 2018

Innspill til statsbudsjettet for 2019

SOS-barnebyer arbeider i 135 land med å styrke sårbare familier og gi omsorg til barn som av ulike grunner ikke kan vokse opp med foreldrene sine. Vårt arbeid er forankret i FNs barnekonvensjon og FNs bærekraftsmål.

Barn som risikerer å miste foreldreomsorg, eller som allerede har mistet den, har ofte alvorlige overlappende sårbarheter. Det gjør dem særlig utsatt for menneskerettighetsbrudd og for å falle utenfor i samfunnet. Dersom menneskerettighetene virkelig skal være universelle, og dersom vi skal oppnå målsetningen i FNs bærekraftsmål om at ingen skal etterlates, må Norge bidra til å styrke disse barnas rettigheter og levekår.

I 2019 er FNs barnekonvensjon 30 år og FNs retningslinjer for alternativ omsorg ti år. Retningslinjene for alternativ omsorg gir føringer for hvordan medlemslandene skal etterleve barnekonvensjonens artikkel 20 om foreldreløse barn. Men det er et betydelig gap mellom barnas nedskrevne rettigheter og den virkeligheten mange barn opplever. Vi ber derfor komiteen om å prioritere tiltak i dette budsjettet som bidrar til at gapet mellom rettigheter og virkelighet minker.

Det er positivt at regjeringen har som mål med kapittel 152 post 72 å «Bidra til å forbedre den nasjonale etterlevelsen av internasjonale menneskerettighetsforpliktelser.» Vi er spesielt glad for at rettighetene til utsatte og marginaliserte grupper, inkludert barn, urfolk, personer med funksjonsnedsettelse og seksuelle minoriteter er prioritert sammen med arbeidet for menneskerettigheter på regionalt, nasjonalt og lokalt nivå i Afrika, Asia, Latin-Amerika og Midtøsten.

Vi mener imidlertid at regjeringen i statsbudsjettet ikke tar fullt ut inn over seg Stortingets Innst 226 S (2014-2015) til Meld. St. 10 (2014–2015) *Muligheter for alle – menneskerettighetene som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken*. Vi sikter da til følgende merknad:

«Komiteen viser til at gapet mellom internasjonale standarder og den virkeligheten mange barn lever under er stor. Derfor er det viktig at den norske innsatsen i utenriks- og utviklingspolitikken trekker inn arbeidet med barns rettigheter. Et viktig tiltak i så måte vil

Et trygt hjem for alle barn

være at norske myndigheter jobber aktivt for å sikre uavhengige nasjonale overvåkningsinstitusjoner for barns rettigheter i alle land.

Komiteen viser til at Norge også må kunne bidra med faglig hjelp til utvikling av rettssystemer og barnevern i fattige land, slik at de får bedre kapasitet til å forebygge og respondere på overgrep og alvorlige brudd på barns menneskerettigheter.»

Vi mener Stortinget bør be regjeringen følge opp denne merknaden ved å bevilge penger til å overvåke hvordan barnekonvensjonen blir overholdt, og særlig hvor langt land er kommet i implementeringen av FNs retningslinjer for alternativ omsorg. Spesielt mener vi at Norge bør gjøre dette som en del av utviklingssamarbeidet med Norges partnerland, slik det også er anbefalt i FNs retningslinjer for alternativ omsorg.

Et mulig kartleggingsverktøy har UNICEF, Redd Barna, SOS-barnebyer og flere andre barneorganisasjoner utviklet gjennom «[Tracking progress initiative](#)», som nettopp er ment for dette formålet. Erfaringsmessig er kostnaden for en slik kartlegging i et land ca. 1 million NOK per år, og må gjøres i samarbeid mellom nasjonale myndigheter og sivilsamfunnet. Dette vil bidra til:

- At myndigheter og samarbeidspartnere kan planlegge investeringer med en helhetlig tilnærming
- Identifisering av mangler ved eksisterende data og rutiner ved innhenting av data
- Støtte rapporteringsprosesser for nasjonale myndigheter, samt for regionale og globale instanser

Slike kartlegginger er en del av den «usynlige bistanden», men vi er overbevist om at den er blant tiltakene som gir størst effekt. For ved å synliggjøre levekårene til marginaliserte barn bidrar vi til å identifisere hvor behovene er størst, og kan bidra til lokal ressursmobilisering for å løse disse behovene. Vi mener dette vil være et viktig steg for å minke gapet mellom barns rettigheter og de mest marginaliserte barnas virkelighet i dag.

SOS-barnebyer vil at:

1. Stortinget setter av 16 millioner på kapittel 152 post 72 til å kartlegge implementeringen av FNs retningslinjer for alternativ omsorg i Norges partnerland.
2. Stortinget ber regjeringen følge opp komitémerknaden fra Innst 226 S (2014-2015) ved å vurdere hvordan Kunnskapsbanken kan bidra med faglig hjelp til utvikling av rettssystemer og barnevern i fattige land, slik at landene får bedre kapasitet til å forebygge og respondere på overgrep og alvorlige brudd på barns menneskerettigheter.